

между богати и бедни се засилила още повече и най-после се изродила въ кървави борби. „Бедността поражда граждански войни и престъпления“, е казалъ философътъ Аристотелъ.

Какъвъ е билъ характерътъ на тия борби, вижда се отъ следнитѣ примѣри. Въ островъ Коркира (Корфу) въ 427. год. пр. Хр. масата почнала борба съ имотнитѣ граждани (олигархитѣ) и ги избила най-жестоко. „Едни паднали жертва на лична вражда — казва съвременниятъ историкъ Тукидидъ — други били убити отъ длъжниците си зарадъ паритѣ, що дължали. При това били употребени всички видове смъртъ, всичко що се случва въ подобно време, и дори нѣщо повече: баща убивалъ сина си, хората били свличани отъ светилищата и били убивани при тѣхъ; нѣкои били затворени въ храма на Диониса и загинали тамъ“.

По такъвъ начинъ били избити хилядо души. Въ 412. год. пр. Хр. въ островъ Самосъ били избити отъ народа 200 души заможни граждани, 600 били пратени въ изгнание, а имотътъ имъ билъ подѣленъ между народа. Въ 370. г. пр. Хр. побѣсенѣлата тълпа въ Аргосъ избила 1,500 най-видни и богати граждани и т. н.

Лозунгътъ на тия борби билъ навсѣкжде: премахване на дълговетѣ и ново подѣляне на земята.

Естествено, тия революции докарвали често пжти и противодействия. Прогоненитѣ граждани се опитвали да се върнатъ въ отечеството си, нерѣдко съ подкрепа на чужда сила, за да си отмѣстятъ по сжщия начинъ на враговетѣ си. Ако това не било възможно, на изгнаницитѣ не оставало друго, освенъ да станатъ наемни войници въ държави, които имали нужда отъ тѣхъ.

Подобни преврати ставали безъ брой. Тѣ съсипвали най-добритѣ сили на народа. Страната обеднявала. Населението ѝ намалявало. Имотътъ все повече и повече се струпвалъ въ ржцетѣ на малцина.

Въ много държавици тия борби станали причина да изникне военна диктатура, която се опирала върху наемна войска и притискала еднакво и богати и бедни.

Такъвъ е билъ резултатътъ на политическото и социално развитие на Елада; тя си останала разпокжсана на отдѣлни държави, които се изтощавали въ взаимни политически борби и вжтрешни размирици.

Въ такова положение, Елада, макаръ че създава висока култура, не била въ състояние да запази политическата си независимостъ и трѣбвало да стане плячка на северната македонска монархия. А пъкъ историята ни учи, че щомъ единъ народъ